

Domovská stránka>Vyhľadávanie právnických profesií>**Nájsť znalca****Nájsť znalca**

Česko

I. Zoznamy a registre znalcov

V Českej republike existuje oficiálny zoznam znalcov.

Podľa § 15 zákona č. 254/2019 Zb. o znalcoch, znaleckých kanceláriách a znaleckých ústavoch (ďalej len „zákon o znalcoch“), ktorý sa vykonáva vyhláškou ministerstva spravodlivosti č. 503/2020 Zb. z 26. novembra 2020, by mali byť zoznamy znalcov verejne prístupné.

Zoznam znalcov je k dispozícii [tu](#). V tomto zozname sa takisto uvádzajú znalecké kancelárie a znalecké ústavy kvalifikované na vykonávanie znaleckej činnosti.

Subjektom zodpovedným za vedenie zoznamu znalcov je ministerstvo spravodlivosti.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o znalcoch, ktorý sa vykonáva vyhláškou č. 503/2020 Zb., musia znalci na zapísanie do zoznamu spĺňať tieto kritériá. Znalci: musia mať sídlo, miesto trvalého pobytu, kontaktnú adresu alebo registrovaný pobyt cudzieho štátneho príslušníka na území Českej republiky, musia mať požadovanú úroveň vzdelania (univerzitné vzdelanie, ak je to možné; alebo najvyššie možné dosiahnuté vzdelanie v danom odbore), musia mať aspoň päť rokov aktívnych odborných skúseností v dotknutom odbore a odvetví, musia mať dodatočné špecializované vzdelanie alebo certifikát o odbornej spôsobilosti (pre odbory a odvetvia uvedené v prílohe 2 k vyhláške č. 505/2020 Zb.),

musia mať plnú právnu spôsobilosť (aby sa mohli v plnej miere zapájať do súdnych konaní),

musia byť bezúhonní (daná osoba nesmie byť právoplatne odsúdená za zámerný trestný čin alebo trestný čin z nedbanlivosti spáchaný v súvislosti s vykonávaním znaleckej alebo podnikateľskej činnosti, pokiaľ sa nepovažuje za odsúdenú),

musia mať potrebné materiálne a technické zariadenia a vybavenie,

musia úspešne vykonať vstupnú skúšku organizovanú ministerstvom spravodlivosti,

nesmú byť v úpadku,

nesmú mať za posledných päť rokov zrušené oprávnenie vykonávať znaleckú činnosť, a to za závažné alebo opakované porušenia znaleckých povinností, a nesmú za posledné tri roky dostať pokutu vo výške 100 000 CZK alebo viac za priestupky uvedené v zákone o znalcoch.

Na výkon činností znaleckej kancelárie alebo znaleckého ústavu sa vyžaduje dodržiavanie osobitných podmienok stanovených v § 6 a 7 zákona o znalcoch.

Znalci musia zložiť sľub, aby mohli byť zapísaní do registra. Znenie sľubu je: „Sľubujem, že pri svojej znaleckej činnosti budem dodržiavať právne predpisy, že znaleckú činnosť budem vykonávať nestranne a nezávisle, že budem v plnej miere využívať všetky svoje znalosti a budem dbať na svoje ďalšie vzdelávanie a že zachovám mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa pri výkone svojej znaleckej činnosti dozviem.“

Aby boli znalci uvedení v zozname, musia predložiť žiadosť ministerstvu spravodlivosti.

Nemusia však prijať kódex správania ani profesijný etický kódex.

Znalcov možno zo zoznamu odstrániť na základe týchto dôvodov:

úmrť znalca alebo zrušenie znaleckej kancelárie alebo znaleckého ústavu,

vyhlásenie znalca o ukončení svojho pôsobenia na pozícii znalca,

rozhodnutie o odobratí povolenia pre znalca vykonávať znaleckú činnosť nadobudne právnu účinnosť.

Zánik oprávnenia vykonávať znaleckú činnosť po odobratí povolenia ministerstvom sa riadi § 14 ods. 1 zákona o znalcoch. Toto ustanovenie sa uplatňuje v prípadoch, keď znalec už nespĺňa podmienky pre výkon znaleckej činnosti, nedoložil dôkaz o uzatvorení povinnom poistení zodpovednosti za škodu, dlhodobu nemože vykonávať znaleckú činnosť zo zdravotných, z profesionálnych alebo iných závažných dôvodov, nie je aktívny (menej ako tri znalecké posudky vypracované za predchádzajúcich päť rokov) alebo ak znalci závažným alebo opakovaným spôsobom porušujú povinnosti stanovené v zákone o znalcoch.

Ministerstvo spravodlivosti zoznam znalcov pravidelne aktualizuje.

Znalca možno vyhľadať pomocou [vyhľadávacieho nástroja](#). Tento vyhľadávací nástroj zahŕňa všetkých znalcov, znalecké kancelárie a znalecké ústavy.

Znalci sú v zozname zoradení podľa svojho odboru, odvetvia a prípadne špecializácie. Aktuálne je v zákone o znalcoch stanovených 52 hlavných špecializácií. Príloha 1 k vyhláške č. 505/2020 Zb. obsahuje zoznam znaleckých odvetví v rôznych znaleckých odboroch.

Znalci musia podrobnosti o svojej znaleckej činnosti uviesť elektronicky do registra znaleckých posudkov, ktorý je dostupný na diaľku a spravuje ho ministerstvo spravodlivosti.

II. Odbornosť znalcov

Len osoby, ktoré nadobudli požadovanú úroveň odbornej prípravy a minimálne aktívne odborné skúsenosti vo svojom špecializovanom odbore a odvetví, možno vymenovať za znalcov. Na to, aby znalci mohli vykonávať znaleckú činnosť, nemusia byť členmi žiadnej profesijnej komory.

V určitých odboroch a odvetviach je však potrebné doložiť dôkaz o odbornej spôsobilosti vydaný právne zriadenou profesijnou komorou s povinným členstvom, a to napríklad v stavebnom odvetví (podľa prílohy 2 k vyhláške č. 505/2020 Zb.), aby sa v nich mohla vykonávať znalecká činnosť.

Od znalcov sa vyžaduje, aby si aktualizovali alebo rozširovali svoje vedomosti. Na odbornej príprave a ďalšej odbornej podpore znalcov sa podieľa ministerstvo spravodlivosti.

III. Odmeňovanie znalcov

Odmeňovanie znalcov vychádza buď z ich zmluvy s klientom, ktorý vyžaduje znalecký posudok, alebo zo zákona o znalcoch a z vyhlášky č. 504/2020 Zb. o odmeňovaní znalcov.

Na odmeňovanie znalcov sa vzťahujú určité obmedzenia. Zmluvná odmena nie je prípustná, ak znalecký posudok vyžaduje verejný orgán (napr. súd alebo správny orgán).

Okrem odmeňovania má znalec právo na náhradu peňažných výdavkov a náhradu za stratu času vrátane času stráveného cestovaním v súvislosti so znaleckou činnosťou na miesto iné, ako je registrované sídlo znalca.

Znalci ustanovení súdom môžu prijať platbu vopred.

Odmeny pre znalcov sa vyplácajú takto:

Občianske súdne konanie

Odmeny pre znalcov sa zahrnú do trov konania. Každý účastník konania znáša sám trovy, ktoré mu vzniknú, a trovy svojich zástupcov. Účastníkovi konania, ktorý vo veci v celom rozsahu uspel, prizná súd náhradu trov, ktoré mu vznikli v súvislosti s účinným výkonom alebo obhajobou jeho práva proti neúspešnému účastníkovi konania. Ak účastník konania uspel len čiastočne, súd náhradu trov spravodlivo rozdelí alebo vyhlási, že na ich náhradu nemá nárok ani jeden z účastníkov. Na základe výsledkov konania má štát nárok na náhradu trov konania, ktoré znáša, od účastníkov konania, ak sa nepredpokladá, že účastníci budú oslobodení od súdnych poplatkov.

Trestné konanie

Náklady potrebné na vedenie trestného konania vrátane exekučného konania znáša štát. Ak je žalovaný právoplatne uznaný vinným, musí štátu vrátiť paušálnu sumu ako náhradu takýchto výdavkov, vrátane prípadov, keď bol v rámci konania vyžiadaný znalecký posudok. Náklady, ktoré túto paušálnu sumu prekročia, znáša v plnej miere štát. Okrem niektorých výnimiek neznáša štát náklady na znalecké posudky, ktoré si nevyžiadal.

IV. Zodpovednosť znalcov

Znalci nesú podľa zákona o znalcoch zodpovednosť za priestupky, ktoré spáchali (§ 39), ako aj za prípadné spáchanie trestného činu krivej výpovede alebo nepravdivého znaleckého posudku, ak bol znalecký posudok nepravdivý, hrubo skreslený alebo neúplný (§ 346 zákona č. 40/2009 Zb., Trestný zákon).

V zákone o znalcoch sa takisto stanovuje osobitná zodpovednosť znalcov podľa súkromného práva. Znalci sú povinní poskytnúť náhradu akýchkoľvek škôd, ktoré spôsobia v súvislosti so svojou znaleckou činnosťou. Znalci sú však zbavení zodpovednosti, ak dokážu, že nemohli vzniku škody zabrániť, hoci vynaložili všetko úsilie, ktoré od nich možno vyžadovať.

Zodpovednosť znalcov nie je ohraničená zákonom.

Povinné poistenie znalcov prispieva ku krytiu ich zodpovednosti za škody spôsobené výkonom ich znaleckej činnosti.

V. Doplňujúce informácie o znaleckej činnosti

Hlavné právne predpisy uplatniteľné na prácu znalcov v Českej republike sú zákon č. 254/2019 Zb. o znalcoch, znaleckých kanceláriách a znaleckých ústavoch, zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok, zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom súdnom konaní (Trestný poriadok) a zákon č. 500/2004 Zb., Správny poriadok.

Všeobecné pravidlá týkajúce sa ustanovenia znalca verejnými orgánmi sú podobné, ako sú pravidlá pre konania na účely občianskoprávneho, trestného alebo správneho konania pred súdom.

Ustanovenie „znalca“, „znaleckej kancelárie“ a „znaleckého ústavu“ môžu využívať len autorizované osoby.

V právnom systéme Českej republiky sa nerozlišuje medzi znalcami, technickými znalcami, právnymi znalcami a akýmkoľvek inými typmi znalcov ustanovených súdom.

Celkový počet znalcov uvedených v zozname znalcov je približne 6 000.

1. Ustanovenie znalcov

Znalcov môže ustanoviť súd, iný verejný orgán alebo účastníci konania.

V prípade občianskoprávných a správnych súdnych konaní nie je možné ustanoviť znalca pred začiatkom konania.

Pokiaľ ide o trestné konania, v § 105 ods. 1 Trestného poriadku sa stanovuje: „Ak sú na objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, požiada orgán činný v trestnom konaní o odborné stanovisko. Ak vzhľadom na zložitosť posudzovanej záležitosti takýto postup nie je postačujúci, ustanoví orgán činný v trestnom konaní znalca. V prípravnom konaní ustanoví znalca ten orgán činný v trestnom konaní, ktorý považuje znalecký posudok za nevyhnutný pre vykonanie rozhodnutia (napríklad príslušník polície alebo prokurátor); inak ustanovuje znalca prokurátor, ak bola vec vrátená na doplnenie vyšetrovania, a v konaní pred súdom predseda senátu. Ustanovenie znalca sa oznámi obžalovanému a v prípade konania pred súdom aj prokurátorovi. Iným osobám sa ustanovenie znalca oznámi, keď je na podanie znaleckého posudku potrebné, aby táto osoba niečo vykonala alebo umožnila, napríklad aby umožnila znalcovi prístup na určité miesto.“

1.a Ustanovenie súdom

Súd môže ustanoviť znalcov na posúdenie odborných skutkových otázok, ktoré sú potrebné v rámci osobitného prípadu. V občianskom a trestnom práve existujú aj prípady, keď je ustanovenie znalca povinné (niektoré prípady takisto vychádzajú aj z judikatúry). Znalcov možno ustanovovať pre predbežné alebo prípravné konanie.

V § 105 ods. 1 zákona 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) sa stanovuje: „Ak sú na objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, požiada orgán činný v trestnom konaní o odborné stanovisko. Ak vzhľadom na zložitosť posudzovanej záležitosti takýto postup nie je postačujúci, ustanoví orgán činný v trestnom konaní znalca.“

Nerozlišuje sa medzi ustanovením znalcov na účely konania pred občianskoprávnym, trestným alebo správnym súdom.

Znalci majú zákonnú povinnosť hlásiť akýkoľvek konflikt záujmov.

V prípadoch, keď znalcov ustanovuje súd, súd ich musí vybrať zo zoznamu znalcov. Ak to nevycludujú okolnosti, ustanovení budú znalci s registrovaným sídlom alebo kontaktnou adresou v okrese krajského súdu, kde má súd sídlo alebo pobočku. Ak taký znalec nie je v zozname alebo ak žiaden z registrovaných znalcov nie je schopný vypracovať posudok, súd môže výnimočne ustanoviť osobu, ktorá nie je zahrnutá do zoznamu znalcov – tzv. súdom ustanovený *ad hoc* znalec (§ 26 zákona o znalcoch) – ktorý vypracuje znalecký posudok.

1.b Ustanovenie účastníkmi konania

Účastníci konania môžu ustanoviť znalca kedykoľvek. Znalecký posudok vypracovaný znalcom (zapísaným vo vnútroštátnom verejnom zozname znalcov) ustanoveným účastníkom konania má rovnakú vážnosť ako posudok znalca ustanoveného súdom. Takýto posudok však musí obsahovať znaleckú doložku, v ktorej sa uvádza, že znalec si je vedomý následkov vedomého predloženia nesprávneho znaleckého posudku (§ 127a Občianskeho súdneho poriadku, § 110a Trestného poriadku).

Účastníci konania nemusia pri ustanovení znalcov dodržiavať žiadny osobitný postup. Znalecký posudok však musí obsahovať informácie o tom, či je znalec zmluvne odmeňovaný, pričom toto odmeňovanie nesmie závisieť od výsledku znaleckej práce.

Rovnaký znalec nemôže byť ustanovený oboma účastníkmi konania.

Súd nemôže nariadiť, aby obaja účastníci konania ustanovili rovnakého znalca (napríklad v prípadoch s nízkou hodnotou sporu alebo pri zrýchlennom konaní) namiesto toho, aby mal každý účastník konania svojho vlastného znalca.

Účastníci konania musia znalcovi poskytnúť podrobné pokyny a otázky, ktoré má zodpovedať.

2. Konania

2.a Občianske súdne konanie

Ak má súd pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je posudok nejasný alebo neúplný, znalec musí byť požiadaný o objasnenie alebo poskytnutie ďalších informácií. Ak sa tak nestane, súd nechá znalecký posudok preskúmať iným znalcom. Znalci sú počas konania zvyčajne podrobení krížovému výsluchu.

Súdca nie je v žiadnom prípade viazaný stanoviskom znalca. Znalecký posudok má rovnakú dôležitosť ako každý iný dôkaz, pričom povinnosťou sudcu je zhodnotiť ho objektívne a so zreteľom na ďalšie dôkazy. V prípade znaleckého posudku znalca ustanoveného súdom neexistuje žiadna domnienka správnosti. Posudok vypracovaný znalcom ustanoveným účastníkom konania má rovnakú vážnosť ako posudok znalca ustanoveného súdom.

Účastníci konania môžu voči posudku znalca vzniesť námietky.

Neexistuje žiadny postup, podľa ktorého by sa znalci pred súdnym konaním stretli alebo by podstúpili krížový výsluch, aby sa zúžil problém a aby súd porozumel rozdielnym stanoviskám. Znalci môžu byť počas konania v kontakte s účastníkmi konania, ale nemôžu predložiť posudok, ak možno pochybovať o ich nestrannosti.

Hneď ako sa znalec dozvie o akýchkoľvek skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, musí to bezodkladne oznámiť účastníkovi, ktorý si posudok vyžiadal.

Rovnakú povinnosť majú aj ostatní účastníci konania. O tom, či znalec je vylúčený, rozhoduje orgán, ktorý ho ustanovil na pozíciu znalca.

Od účastníkov konania sa vyžaduje, aby so znalcami spolupracovali. Znalec v niektorých prípadoch môže pozvať účastníkov konania na prešetrovanie alebo vypočutie.

Od znalcov sa nevyžaduje, aby sa stretli s účastníkmi konania na účely zozbierania ich vyjadrení.

1. Znalecký posudok

Znalecký posudok musí byť úplný, pravdivý a preskúmateľný. Formálne požiadavky v súvislosti so znaleckým posudkom sa stanovujú v § 27 a 28 zákona o znalcoch a vo vyhláške č. 503/2020 Zb.

Požiadavky na znalecký posudok:

titulná strana,
mandát,
zoznam zdrojov,
zistenia,
stanovisko,
odôvodnenie dostatočne podrobné, aby bolo možné vykonať revíziu,
záver,
prílohy,
znalecká doložka,
odtlačok pečiatky znalca,
podpis (kvalifikovaný elektronický podpis pre správu v elektronickom formáte).

Od znalcov sa nevyžaduje, aby predložili predbežný posudok.

Od znalcov sa nevyžaduje, aby sa vo svojich posudkoch zaoberali tvrdeniami účastníkov konania nad rámec mandátu súdu.

Od znalcov sa vyžaduje, aby vykonávali svoju znaleckú činnosť osobne a len v odbore, odvetví a prípadne špecializácii, na ktorú majú oprávnenie, a to s náležitou starostlivosťou, nezávisle, nestranne a v rámci dohodnutej alebo stanovenej lehoty. Znalci môžu so súhlasom osoby vyžadujúcej posudok ustanoviť konzultanta na preskúmanie doplňujúcich otázok.

Znalci musia zachovávať dôvernosť vo vzťahu k výkonu ich práce.

Znalci môžu odmietnuť predloženie posudku len z dôvodov stanovených zákonom (§ 19 zákona o znalcoch).

Znalci predkladajú svoje posudky písomne. Zákon umožňuje predloženie znaleckého posudku v elektronickej alebo ústnej forme, ak s tým súhlasí účastník, ktorý si posudok vyžiadal.

Znalcov možno požiadať, aby potvrdili, doplnili alebo vysvetlili svoje stanovisko pred súdom.

2. Súdne pojednávanie

Znalci sa musia zúčastniť na predbežnom vypočutí, ak ich predvolá súd.

Musia sa takisto zúčastniť na ústnom vypočúvaní, aby mohli v prípade vyzvania zodpovedať otázky súdu a účastníkov konania.

Znalci sú počas konania zvyčajne podrobení krížovému výsluchu.

Informácie, ktoré sú tu uvedené, boli zhromaždené počas projektu Vyhľadávanie znalcov (Find an Expert) od kontaktných osôb z rôznych krajín vybraných Európskym inštitútom expertízy a znalcov (EEEI).

Posledná aktualizácia: 08/09/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.